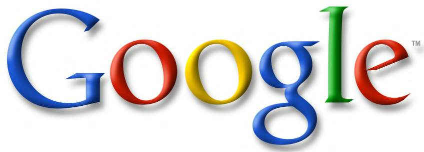
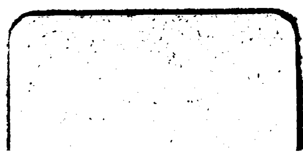

GAC

VADERLANDSCHE HISTORIE.

EENENTWINTIGSTE DEEL.

VADERLANDSCHE HISTORIE,

VERVATTENDE DE

GESCHIEDENISSEN

DER

VEREENIGDE NEDERLANDEN,

INZONDERHEID DIE VAN

H O L L A N D.

VAN DE VROEGSTE TYDEN AF:

Uit de geloofwaardigste Schryvers en egte Gedenkstukken samengesteld.

Met Konstplaaten opgehelderd.

EENENTWINTIGSTE DEEL,

Behelzende een' algemeenen BLADWYZER *op de voorgaande* XX. *Deelen.*

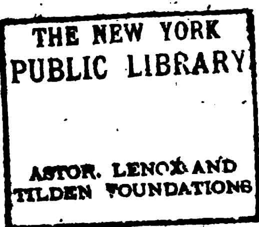

Te AMSTERDAM,

By *ISAAK TIRION.*

Met Privilegie van de Ed. Gr. Mog. Heeren Staaten van Holland en Westfriesland.

MDCCLIX.

BERIGT.

Zie hier, eindelyk, Vaderlandlievende Leezer, nevens het XX. Deel, ook, in dit XXI., een uitvoerigen Bladwyzer onzer Vaderlandsche Historie, waarin wy, tot uw gemak, den *Bladwyzer* op de *vyf* eerste Deelen hebben ingelyfd, op dat gy maar één stuk by der hand zoudt behoeven te hebben, om 't een of 't ander op te zoeken.

Sterk ben ik van sommigen aangezet, om dit Werk verder te vervolgen; doch de aanzienlykften en kundigsten zyn 't met my eens geweest, dat het schryven van geschiedenissen, zo zeer na aan den tegenwoordigen tyd, veel te moeilyk, en, zo 't onpartydig en naar waarheid geschieden zal, ook niet zonder gevaar is. Myne Landsluiden hebben dan, ten minste voor eerst, geen Vervolg der *Vaderlandsche Historie* van my te wagten. De *Beschryving van* Amsterdam, waartoe Burgemeesteren deezer Stad my, door het verleenen van vryen toegang tot de Stads Regifters, zo gunstiglyk, in staat gesteld hebben, zal my ook nog wel eenige jaaren werk verschaffen; zo 't anders der Hemelsche Voorzienigheid behaage, my daartoe te spaaren.

Haar dank ik, midlerwyl, van geheeler herte, dat zy my den noodigen lust, moed en kragt verleend heeft, om een werk van zo veel omslags als de *Vaderlandsche Historie*, na ruim twintig jaaren verloops, ten einde te brengen. On-

dertusschen, heeft het my, ik erken het, niet weinig opgebeurd, en den lastigen arbeid verligt, dat myne poogingen, ook boven verwagting, met zulk eene algemeene goedkeuring ontvangen zyn. Ik weet dit, nogtans, voornaamlyk dank aan de edelmoedigheid van veele aanzienlyke Liefhebbers van 's Lands Historie, die my, tot op 't laatste toe, rykelyk voorzien hebben van gedrukte en ongedrukte stukken, tot opheldering van 't gebeurde en gehandelde dienstig. Den inhoud van die stukken heb ik slegts, ter behoorlyker plaatse, tusschen 't meer bekende, ingevlyd, en den Leezer gelegenheid gegeven, om den loop en afloop veeler gebeurtenissen beter te kennen, dan hy anders zou hebben konnen doen.

Onder 't schryven, beschaaven en uitgeeven deezer *Historie*, heb ik my niets zo zeer voorgesteld, als het heiliglyk bewaaren eener volkomene onzydigheid. En ik zal 't voor een zonderling geluk rekenen, zo ik, in dit myn oogmerk, naar 't oordeel niet slegts van bekende, maar ook van onbekende, kundige, gemaatigde, waarheidlievende tydgenooten en nakomelingen, tamelyk wel, geslaagd ben.

JAN WAGENAAR.

In Amsterdam, den
21 October 1759.

Aanwyzing van het Tydstip waar mede ieder DEEL der VADERLANDSCHE HISTORIE eindigt, en van alle de KAARTEN, AFBEELDINGEN en PORTRAITEN in dezelve.

Het Iste DEEL begint met de Aankomst der Batavieren hier te Lande, en eindigt met het jaar na Christus geboorte 800

In dit Deel behoort een TYTEL-PLAAT.
Een KAART *v.* *'t*OUDE VADERLAND.
Afbeelding van d'Aank. der Batavieren.
Civilis bestormt Vetera.
De Saliërs onderw. zig aan Juliaan.
Radboud weigert den Doop.

Het IIde eindigt met de dood van Willem II. Roomsch Koning, in 1256

KAART *van het* VADERLAND *in de* MIDDELEEUWE.
Hertog Godefrid gedood.
Dirk I. in 't Graafschap bevestigd.
Galama verdedigt zyn Regt.
Damiate belegerd.

Het IIIde eindigt onder Hertog Filips van Bourgondie, in 't aar 144[illegible]

Moord van Graaf Floris V.
De Graaf van Friesland ingehuldigd.
Hagestein belegerd.
Doorbraak der groote Waard.

Het IVde eindigt onder Keizer Kar. V. met de Kameryksche Vrede, in 1529

Oproer over de Excynzen.
De Zelneeting in Zeeland.
Woede van 't Kaas- en Broods-Volk.
's Graavenhaage geplonderd.

Het Vde eindigt met de Overdragt der Landen aan Koning Filips, in 1555

Mislukte aanslag der Herdoopers.
Overdragt der Nederlanden.
DESIDERIUS ERASMUS.
AERT VAN DER GOES.

Het VIde eindigt met het Ontzet van Leiden, - - in 't jaar 1574

KAART *van* 't VADERLAND *in de* XVI. EEUW.
't Verzoekschrift der Edelen.
Briele ingenomen.
ADRIAAN VAN DER GOES.
VIGLIUS VAN ZUICHEM VAN AYTA.
LOUIS VAN BOIZOT.
JOHAN VAN DER DOES.

Het VIIde eindigt met de dood van Prins Willem I., - - in 't jaar 1584

De Raad van Staate gevangen.
De Kerk te Haarlem overweldigd.
Groningen wordt Spaansch.
Pries Willem I. dood geschoten.
PAULUS BUYS.
FILIP V. MARN. V. S. ALDEGONDE.
PRINS WILLEM DE EERSTE.

Het VIIIste eindigt met de Overdragt der Nederl. aan Izabella, in 1598

Aankomst van Leicester.
Deventer door de Engelſ. verraaden.
Schenk verdrinkt voor Nieuwmegen.
ROBERT DUDLEI GR. V. LEICESTER.
FRANÇOIS MAALSON.
PRINS MAURITS.

Het IXde eindigt met het sluiten van 't twaalfjaarig Bestand, in 1609

KAART *van* 't OOSTEN.
Graave belegerd.
De Galeijen overzeild.
Aankomst der Spaansche Gezanten.
Oostende na de Belegering.
JAKOB VAN HEEMSKERK.
KORNELIS VAN AARSEN.
JOHAN VAN OLDENBARNEVELD

Het Xde eindigt met de dood van Prinse Maurits, - - in 't jaar 1625

Oldenbarneveld op 't Hof-Schavot.
DE GROOT op Loevestein.
WILLEM LODEWYK VAN NASSAU.
HUGO DE GROOT.
ROMBOUT HOGERBEETS.
FRANÇOIS VAN AARSEN.
LOUIZE DE COLIGNI.

Het XIde eindigt met het sluiten der Munstersche Vrede, in 1648

KAART *van* 't WESTEN.
De Vrede te Munster beëedigd.
PRINS FREDRIK HENRIK.
PIETER PIETERSZ. HEIN.
ERNST KASIMIR VAN NASSAU.
HENRIK KASIMIR VAN NASSAU.
WILLEM VAN NASSAU.
JOHAN DE KNUYT.

Het

Het XII^de^ eindigt met de Vrede in 't Noorden, - - in 't jaar 1660

Amsterdam belegerd.
De Kruidtoren te Delft gesprongen.
PRINS WILLEM DE TWEEDE.
JAKOB CATS.
ADRIAAN PAUW.
JAN VAN GALEN.
MAARTEN HARPERTSZ. TROMP.
WITTE CORNELIS DE WIT.

Het XIII^de^ eindigt met de Aanstelling van Prins Willem III., in 1672

De Schildery van Kornelis de Wit.
PRINS WILLEM FREDERIK.
EGBERT MEEUWSZ. KORTENAAR.
KORNELIS EVERTSEN.
JAN EVERTSEN.
JOHAN MEERMAN.
JAKOB VAN WASSENAER-OBDAM.

Het XIV^de^ eindigt met de Nieuwmeegsche Vrede, in 't jaar 1678

Jan en Korn. de Witt mishandeld.
WILLEM JOZEF VAN GEND.
PRINS WILLEM DE DERDE.
KORNELIS DE WITT.
JAN DE WITT.
PIETER DE GROOT.
MICHIEL ADR. DE RUITER.

Het XV^de^ eindigt met de Verh. van Willem III. tot Koning van G.B. in 1689

JOAN MAURITS VAN NASSAU.
AARNOUT VAN CITTERS.
COENRAAD VAN BEUNINGEN.
PIETER DE HUYBERT.
EVERH. V. WEDE V. DYKVELD.
KORNELIS EVERTSEN.
GASPAR FAGEL.

Het XVI^de^ eindigt met de Ryswyksche Vrede, - - in 't jaar 1697

Afbeelding van 't Huis te Ryswyk.
JAKOB HOP.
NIKOLAAS WITSEN.
GELEIN EVERTSEN.
HIERONIMUS VAN BEVERNINGK.
KORNELIS TROMP.
MENNO VAN COEHOORN.
HENRIK KASIMIR VAN NASSAU.

Het XVII^de^ eindigt met het sluiten van de Utrechtsche Vrede, in 1713

COENRAAD VAN HEEMSKERK.
WILLEM BENTINK.
GODARD VAN REEDE.
GERARD VAN KALLENBERG.
PRINS JOHAN WILLEM FRISO.
WILLEM BUYS.
FRANÇOIS NIKOLAAS FAGEL.

Het XVIII^de^ eindigt met het sluiten van 't Verdrag van Seville, in 1729

Gehoorgeev. aan den Ambassad. Hop.
ADRIAAN VAN BORSELE.
ADOLF HENRIK VAN RECHTEREN.
CORNELIS HOP.
IZAAK VAN HOORNBEEK.
SIMON VAN SLINGELAND.

Het XIX^de^ eindigt met het sluiten der Vrede van Dresden, in 't jaar 1745

SICCO VAN GOSLINGA.
ANTHONY VAN DER HEIM.
DANIEL DE DIEU.
FRANÇOIS FAGEL.

Het XX^ste^ eindigt met de dood van Prins Willem IV., in 't jaar 1751

U. W. VAN WASSENAER-OBDAM.
JAKOB GILLES.
PRINS WILLEM DE VIERDE.
JAN VAN BORSSELE.
GERARD AARNOUT HASSELAER.
PIETER STEYN.
LODEWYK HERTOG V. BRUNSWYK.
PRINS WILLEM DE VYFDE.

Het XXI^ste^ behelst een' algemeenen Bladwyzer.

Eenige PORTRAITEN, *die te laat ingekomen zyn of niet hebben konnen geplaatst worden, zullen vervolgens afzonderlyk by den* Drukker *uitgegeven worden. Hierom worden de Liefhebbers der Portraiten verzogt hun Werk, of ten minsten dit Deel, daar ze, des noods, by gevoegd zouden konnen worden, vooreerst nog niet te laaten binden.*

BLADWYZER

der voornaamste Persoonen en Zaaken,

vermeld in de XX. *Deelen*

DER

VADERLANDSCHE HISTORIE.

An-

B.

C. *Zie ook* K.

Com-

E.

keert

F.

VII.

zendt

Gend

H.

En-

HEM-

van

zy

K.

436.

KLO-

aan

L.

Leu-

die

wordt

RYN,

S.

Erf-

TIEL

U.

Vre-

448.

Wil-

ver-

XV.

ne-

en

over

VERBETERINGEN.

in 't X. *Deel*,

Bl. 282. reg. 14 van onder. *staat*, *Anthonis van der Linden*, *lees*, *Anthonis van Lynden*,

in 't XIX. *Deel*,

Bl. 228. reg. 1 *staat* Willem Buys, *lees*, Abraham Buys, Zoon van Willem Buys, en kort hierna tot Sekretaris der Generaliteits Rekenkamer aangesteld,

in 't XX. *Deel*,

Bl. 140. reg. 14 van onder. *staat* Aart van der Nes, *lees* Willem van Nes.

Bl. 225. reg. 12 *staat* Fredrik Berewouts, *lees* Jan Fredrik Berewout.

By den Drukker van dit Werk is thans onder de Pers en zal in 't korte uitgegeven worden

AMSTERDAM,

IN ZYNE

OPKOMST, AANWAS, GESCHIEDENISSEN, VOORREGTEN, KOOPHANDEL, GEBOUWEN, KERKENSTAAT, SCHOOLEN, SCHUTTERYE, GILDEN en REGEERINGE Beschreeven.

Ook is onlangs by hem gedrukt de

VADERLANDSCHE HISTORIE

VERKORT

EN BY

VRAAGEN en ANTWOORDEN

VOORGESTELD.

Dit Werkje, zynde een Kort Begrip van de XX. Deelen der VADERLANDSCHE HISTORIE, is van den zelfden *Schryver*, zo kort en klaar als mogelyk is, samengesteld, om in de Huisgezinnen en Schoolen gebruikt te worden, en om den lust tot het leezen van 's Lands Geschiedenissen in de Jeugd op te wekken of leevende te houden. Het is ten dien einde niet alleen in het Nederduitsch, maar ook in de Fransche Taal gedrukt, in klein Octavo. Doch gemerkt dat veele Leezers der *Vaderlandsche Historie*, dit Werkje als een Kort Begrip of zaakelyken Inhoud van de uitgebreide Historie, by dezelve willen voegen, of ook wel by deezen Bladwyzer inbinden, heeft men 't ook in het zelfde Formaat en met dezelfde Letter gedrukt.

